

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 8. Vtrùm Deus cum alio ente substantiali possit in compositionem venire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

æquiuocationem Aduerfiorum. Respondeo ad argumentum, omnem formalitatem diuinam etiam cum præcissione ab alijs, consideratam esse quidem formaliter ens perfe, & non in alio, perfectitate physica, & reali; atque ita formaliter ei conuenire rationem substantiæ physicae, seu realis; rationem verò accidentis physici, seu realis nequaquam. Cum hoc tamen stare, quòd si conueniat extra omne inconueniens ratio accidentis metaphysici, seu rationis; quam dumtaxat nos ei tribuimus. Vnde ad confirmationem patet, in nulla formalitate Dei etiam eam præcissione ab alijs consideratâ reperiri eam imperfectiorem reuerâ, quam secum fert conceptus accidentis realis. Quòd autem ex solo modo concipiendi nostro ei appingatur ea imperfectio, non vera & realis, sed seposititia, & rationis; quam secum fert conceptus accidentis seposititijs pariter, & rationis, nihil prorsus interest. Sicut neque quòd ei appingatur imperfectio rationis, quam etiam distinctio rationis ex suo conceptu secum fert. Huiusmodi enim imperfectio non vera, sed tantùm apprehensa neutiquam Deo nocere possunt verè, vt est notum. Per quæ ad cætera, si quæ opponantur contra nostram propositionem, facillimum erit respondere vnicuique.

94 Rogabit hîc aliquis. An quemadmodum absque vilo inconueniente à multis Theologis admittitur in Deo distinctio virtualis, siue æquiuolens inter formalitates identificatas realiter, prout à nobis ostentum est in Pharo Scient. disp. 13. q. 6. possint pariter absque vilo inconueniente admitti in Deo aliqua accidentia virtualia, seu æquiuolentia ipsi Deo intrinseca, consistentiaque in aliquibus formalitatibus identificatis cum Deo realiter, atque ita virtualiter distinctis ab essentia Dei, vt ei virtualiter accidant, virtualiaque subinde sint accidentia eius. Censeo cum doctis Recentioribus posse. Quia tales sunt haud dubie censendi actus intellectus, atque voluntatis diuinæ; præsertim ij, quibus liberè, seu contingenter Deus cognoscit, & amat creaturas; qui, cum realiter sint identificati quoad entitatem cum essentia Dei, ita sunt ab illâ distincti virtualiter, vt virtualiter etiam, seu æquiuolenter producantur ab intellectu, atque à voluntate diuinâ in ordine ad denominandum Deum intelligentem, & volentem. Virtualiterque subinde censendi sunt accidentia intrinseca virtualia, seu æquiuolentia dicenda veniunt, iuxta doctrinam latius tradendam de huiusmodi actibus inferius in tract. de Scient. & Volunt. Dei.

QVÆSTIO VIII.

Verum Deus cum alia ente substantiali possit in compositionem venire.

95 Circa materiam huius questionis primus error fuit cuiusdam Davidis de Dinando, vt refert S. Th. 1. p. q. 3. art. 8. in corp. stultissimè asserentis, Deum esse materiam primam formis omnibus oneratam. Quem latè confutat Pereira lib. 5. Phys. cap. 12. Secundus error fuit Thaletis apud Tullium lib. 1. de natur. Deor. Democriti apud Eusebium lib. 14. de præparat. euang. cap. 6. Varronis apud August. lib. 4. de Ciuit. Dei cap. 31.

& aliorum dicentium, Deum esse animam Mundi. Quos sequuti sunt Gnostici apud August. hæres. 6. Accinitque Virgil. lib. 6. Æneid. dum ait. Principio celum, & terras, &c. Spiritus intus alit, &c. Tertius error fuit Abailardi, teste Bernard. epist. 190. aliquanto ante medium; asserentis, Spiritum sanctum esse animam Mundi. Ad quem errorem videntur respexisse Priscilianisti, cum dixerunt apud Leon. Pap. epist. 93. ad Tiburinum cap. 3. Animam hominis diuine esse substantiæ, &c. Quartus error fuit Almarici, & sequacium apud Turrecrem. lib. 4. Sum. part. 2. cap. 35. dicentium, Deum esse principium formale, seu formam omnium rerum. Quod est condemnatum in Concilio generali Lateran. sub Innocent. 3. prout habetur in cap. Damnamus de Sum. Trinit. & fide Cath. sine sic. Reprobamus etiam, & condemnamus peruersissimum dogma impij Almarici; cuius mentem sic patet mendacij excecavit, vt eius doctrina non tantùm hæretica censenda sit, quam insana. Quintus denique error fuit Arianorum, quatenus dixerunt, teste Epiphani. hæres. 69. & August. hæres. 49. Verbum diuinum fuisse corpori Christi Domini loco animæ. A quo errore non longè videtur abuisse Ripa, cum dixit, vt refert Capreol. in 3. dist. 5. q. 2. art. 2. initio. Quòd diuina essentia potest esse realiter forma creatura intrinseca. Et in tertio argumento. Quòd de facto diuina essentia est vnica anime Christi, & carni, & humanitati, & toti comunitatis esse vt forma intrinseca. Itaque in eo omnes errores isti conspirant, quòd Deus substantia quadam sit incompleta simul cum alia componens aliquod totum vel tanquam pars materialis, vel tanquam pars formalis eius; quo pacto materia hominis simul cum anima, aut anima simul cum materia componunt hominem.

Verissima tamen, ac prorsus certa sententia omnium Theologorum, & Patrum est, Deum substantiam esse completissimam per se subsistentem, atque adeò nullatenus componentem, aut suâ naturâ ordinatam ad componendum simul cum aliâ quauis substantiâ aliquam tertiam, aut tanquam materiam, aut tanquam formam eius, aut tanquam alio quoquo modo partem incompletam ipsius. Quo posito.

97 Quòd inter Theologos in controuersiam vocatur, est, an Deus, non obstante, quòd sit in se substantia omnimodis completissima, in compositionem nihilominus cum aliquâ aliâ substantiâ aut incompleta ex se, aut completa possit venire; ita, vt ex ambabus substantijs mediâ vnione physica vnitis resultet tertium aliquod totum compositum physice.

In qua controuersia vt certum est etiam supponendum ex ijs, que latius tradunt Theologi in tract. de Incarnat. personalitatem Verbi diuini realiter identificatam cum substantiâ diuinâ immediatè fuisse vnitam de facto humanitati Christi Domini physica vnione; atque ita ex humanitate, & Verbo vnâ personam Christi Domini resultasse cum duabus naturis, diuinâ, & humanâ, cum vnicaque substantiâ, siue personalitate Verbi terminante, siue suppositante vnâque naturam; diuinam quidem per identitatem, humanam verbò per vnionem; mediâ qua vnione substantia Verbi in naturâ humanâ fuit subrogata pro huius substantiâ propriâ, vt ex duabus naturis, diuinâ, & humanâ, & ex vnica substantiâ, siue personalitate diuinâ vnica persona diuina resultaret, nimirum Christus Dominus, qui simul esset Deus, & homo, vti reuerâ est. Et quanquam aliqui Theologi

logi recusauerint, Christum appellare compositum ex diëis duabus naturis, & vnica personalitate; quasi solum dicatur compositum id, cuius omnes partes sunt incompletæ, qualis in Christo non est Verbum, nec diuina natura. Iam tamen omnes communiter censent, Christum compositum dici posse: quia tale dicitur vniuersè, quidquid ex pluribus physicè inter se vnitis, aut etiam aliter coadunatis coalescit; siue omnia ea plura, aut eorum aliqua perse seorsim considerata entia completa, siue entia incompleta sint. De quo videri possunt Vazq. Soar. Lugo, Bernal. Aldrete locis à nobis citatis supra quæst. 7. & alij præsertim Recentiores in tract. de Incarnat. Itaque ex mysterio Incarnationis constat, esse possibile, quòd diuinum suppositum in compositionem veniat cum naturâ substantiali creatâ mediâ vnione hypostat. cã factâ immediatè inter subsistentiam diuinam, & ipsam naturam creatam, ita, vt hæc terminata, subsistentique, atque ad eò completa in ratione subsistentis euadat per ipsam subsistentiam diuinam subrogatam in locum propriæ.

99 Difficultas igitur est, an natura diuina prout præcisa à tribus personalitatibus Patris, & Filij, & Spiritus Sancti possit cum aliqua substantiâ creatâ immediatè, & physicè vniri ad componendum aliquod quoddam tertium. Et quidem, non posse eam vt sic vniri cum supposito creato, siue cum subsistentiâ creatâ, vt per hanc reddatur subsistens ad eum modum, quo vice versâ natura humana Christi Domini subsistens redditur per subsistentiam Verbi, tanquam certum etiam est supponendum ex concordia Theologorum sententiâ. Tum quia de conceptu subsistentiæ est complere in ratione subsistentis eam naturam, quam terminat, seu quam reddit subsistentem; & natura diuina nullatenus complebilis est per quidpiam creatum; eo quòd ob suam omnimodam infinitudinem nequit habere incomplectionem per creaturam complebilem. Tum quia eadem natura simul per propriam, & per alienam subsistentiam terminari non potest, vt probabilior sententia fert; cumque natura diuina necessariò sit terminata per tres subsistentias sibi proprias, Patris scilicet, & Filij, & Spiritus sancti, per alienam subsistentiam creatam terminari non valet. Quo posito, difficultas est, an natura diuina prout præcisa à tribus personalitatibus cum aliqua naturâ substantiali creatâ secundum se considerata cum præcissione etiam à subsistentiâ eius possit vniri ad componendum aliquod quoddam tertium.

100 Circa quam difficultatem Theologi, qui ponunt in Deo subsistentiam absolutam toti Trinitati communem, & aliquo modo præuiam ad subsistentias relatiuas trium personarum, communiter censent, posse Deum mediâ tali subsistentiâ absolutâ assumere sibi naturam substantialem creatam, vniedo illam immediatè ipsi subsistentiæ, vt per eam loco subsistentiæ propriæ subrogatam subsistat, sicuti humanitas Christi Domini per subsistentiam relatiuam Verbi subsistit; tamen ex dictâ subsistentiâ absolutâ, & naturâ assumptâ non resultat suppositum, aut persona, vt resultat ex subsistentiâ relatiuâ Verbi, & Christi humanitate; eo quòd dicta subsistentia absolutâ, vt potest communicabilis tribus diuinis personis, etsi valeat constituere subsistens, non valet tamen constituere suppositum, vt potest quod alteri incommunicabile necessariò esse debet, & consequenter nec personam, quæ rationalis nature suppositum est. Quam doctrinam tenent etiam alij Theologi

negantes Deo subsistentiam absolutam prædictam ex hypothesi, quòd illa detur. Sic Valent. de Incarnat. q. 3. punc. 5. Soar. tom. de Incarnat. disp. 13. sect. 1. Ragula disp. 50. Bernal. disp. 24. sect. 1. Martin. Perez disp. 10. sect. 4. Auerta q. 3. sect. 2. Cappullus q. 3. art. 3. Prudent. tract. 3. disp. 2. dub. 1. sect. 2. & 3. cum Ricardo, Scoto, Durando, Ocham, Gabriel. Alma. Caier. Medin. Vvigers, & alij. Existimat autem Prudent. contra Martin. Perez, & alios, prædictam doctrinam procedere, etiam si subsistentia Dei absoluta non supponatur distincta virtualiter à naturâ diuinâ, sed prorsus sit idem conceptus obiectiuus, siue eadem formalitas cum illâ. Addit ipse Prudent. dub. 2. sect. 1. & 2. ex hypothesi, quòd spiratio actiua dicat subsistentiam relatiuam, vt aliqui putant, aut peculiarem absolutam iuxta doctrinam aliorum, qui singulis Dei formalitatibus singulas subsistentias adiungunt, posse Deum pariter mediâ eiusmodi subsistentiâ assumere, & sibi vnire naturam creatam.

Iam verò, quòd natura diuina perse sumpta cum præcissione ab omni subsistentiâ tam absolutâ, quam relatiuâ nullæ naturæ substantiali creatæ possit immediatè, & physicè vniri ad componendum aliquod tertium, aut ad tribuendum ipsi naturæ create aliquem effectum formalem, seu quasi formalem, aliquam ve denominationem, communis Theologorum sententia est: vt apud Auctores citatos, & alios tractantes tum de Incarnatione Verbi, tum de diuinâ simplicitate videri potest. Non desunt tamen aliqui præsertim Recentiores, qui opinantur oppositum. In quibus sunt Amic. disp. 14. de Incarnat. sect. 5. Bernal. disp. 24. sect. 1. §. 3. & alij.

Propositio I.

102 Certum est secundum fidem, & secundum rationem, Deum substantiam completissimam esse; atque ita neutiquam posse cum tanquam partem incompletam aut materialem, aut formalem, aut alterius rationis cum aliqua substantiâ creatâ in compositionem venire.

Dico esse certum secundum fidem; quia licet id nullibi expressè videatur definitum, (quòd circa fortasse Concilium Lateranense citatum n. 95. doctrinam Almarici ponentem Deum formam rerum non tam hæreticam, quam insanam dixit esse censendam); infertur tamen euidenter ex alijs articulis definitis in initium ex eo, quòd Deus sit vnicum ens à se omnimodis infinitum, summè bonum, summè perfectum; nullo bono creato indigens, summè beatum per essentiam, summè necessarium in essendo, & summè liberum in causando; ac demum primum simpliciter in omni perfectionis genere; necnon æternum, & immensum.

103 Primum enim ex eo, quòd Deus sit vnicum ens à se, euidenter infertur non posse cum aliquam incomplectionem, siue vacuitatem habere per aliud quodpiam ens complendam; quia tota essentia, totaque perfectio huius ab illo necessariò esset oriunda, in illoque proinde necessariò esset præcontenta aut formaliter, aut eminenter; & consequenter ille eâ necessariò esset plenus; aliundeque eadem, vt ponitur, esset vacuus. Quod implicat contradictionem, vt patet.

104 Deinde ex eo, quod Deus est ens omnimodis infinitum, euidenter inferitur, nullatenus eum ens incompletum esse posse: quia, quo latere illud per aliud quodpiam esset complebile, non posset non ens limitatum, atque finitum esse; quandoquidem omne infinitum à latere, à quo est infinitum, omnino est incapax accrementi, ut & ex se patet, & ex dicendis disp. 13. magis conspicuum fiet.

105 Præterea ex eo, quod Deus est ens summè bonum, atque perfectum, euidenter apparet, nullam omnino perfectionem illi desse; atque ita perfectionem, quam in se habet, prorsus esse plenissimam; & consequenter per nullam omnino perfectionem extrinsecus sibi aduentitiam esse complebilem. Id quod etiam manifestè colligitur ex eo, quod Deus nullo bono creato sit indigens; atque etiam ex eo, quod summè beatus sit per essentiam. Si enim esset ens incompletum, & esset indigens complemento; & summè beatus per essentiam indigam tali complemento esse non posset.

106 Ex eo autem, quod Deus est ens summè necessarium in essendo, cum summà necessitate debet secum habere omne complementum sui esse. Et ex eo, quod est summè liberum in causando, omne ens præter ipsum ab ipso oriundum contingens, & ipsi defectibile debet esse. Quæ duo manifestè pugnant cum eo, quod Deus in suo esse sit ens incompletum; per aliudque ens à se distinctum, à seque subiinde oriundum complebile.

107 Denique ex eo, quod Deus est ens primum simpliciter in omni perfectionis genere, aliud ens perfectius ipso esse non potest, ut constat. Esset autem illo perfectius id, quod ex ipso, & ex complemento sui resisteret; si in se incompletum, & per aliud à se distinctum complebile esset. Vnde neque posset esse primum, uti debet, in ratione principij: quia non valeret dare esse illi tertio se perfectiori; siquidem nullum ens dare potest, quod non habet in se. Denique neque esset primum, prout debet, in ratione finis: quia ad aliud quidpiam tanquam ad finem esset inapte essentia ordinatum, scilicet ad illud tertium, cuius pars incompleta, per aliamque complebilis esset. Postremo incompletio substantiæ Dei cum eius æternitate, & immensitate nequaquam coheret. Nam vel manifestè incompleta per infinita tempora præterita in infinitis locis; quod planè repugnat. Vel secum complementum creatum habuisset ab æterno in omnique spatio locali. Quod saltem de facto non euenisse, certissimum est iuxta fidem, ut unicuique est notum.

108 Per quæ propositio statuta satis, superque manet quoad utramque partem probata. Si quidem pleraque principia supposita, ex quibus euidenter inferitur, ut vidimus, Deum esse substantiam completissimam, non solum certa secundum fidem, prout à nobis suis in locis ostenditur; sed etiam aperta, & perspicua sunt secundum naturalem rationem, prout etiam à nobis suis in locis est demonstratum.

Propositio 2.

109 Quod possit diuinum suppositum cum naturâ substantiali creatâ in compositionem venire mediâ vnione hypostatica, qua vnitur naturâ ipsâ immediate personalitati diuinæ, certum secundum fidem est.

Constat enim ex fide, de facto naturam humanam Christi Domini mediâ vnione hypostaticâ fuisse vnitam immediatè personalitati Verbi diuini. Atque ita secundum suppositum, siue secunda persona sanctissimæ Trinitatis in compositionem ipsius Christi cum tali humanitate mediâ tali vnione venisse. Vnde manifestè colligitur, pariter posse primam personam Patris, atque etiam tertiam Spiritus sancti cum aliquâ naturâ substantiali creatâ in hypostaticam venire compositionem. Et quoniam fide etiam sanctum est, corpus exanime Christi Domini in triduo post mortem mansisse vnium hypostaticè Verbo Dei. Hinc rursus manifestè colligitur, huiusmodi diuinas vniones non solum cum substantijs rationalibus, sed etiam cum irrationalibus peragi posse; subrogatis videlicet medijs illis loco substantiarum propriarum, quarum tales substantiæ habitura erant, ipsis diuinis substantijs diuinorum suppositorum, seu personarum Trinitatis. De quibus omnibus plura traduntur à Theologis in tract. de Incarnat. vbi videnda.

Propositio 3.

Ex hypothesi, quod detur in Deo substantia absoluta toti Trinitati communis, per quam natura diuina reddatur subsistens antequàm per tres relatiuas, uti multorum Theologorum sententia fert, possibile est, Deum mediâ tali substantiâ in compositionem cuiusdam tertij substantientis venire cum aliquâ substantiâ creatâ.

Ratiò est in promptu. Quia, quemadmodum per substantiam Dei relatiuam absque vilo inconmodo potest substantia creata terminari, compleri que in ratione subsistentis mediâ physica vnione, qua ipsa substantia Dei relatiua physice, & immediatè vnitur substantiæ creatæ orbatæ substantiâ propriâ, ut loco illius succedat diuina. Ita per substantiam Dei absolutam (si in illo datur) tantumdem pariter absque vilo inconmodo potest citra dubium præstari cum substantiâ creatâ. Quandoquidem substantia absoluta non minus, quàm relatiua, participat conceptum proprium subsistentiæ, ut supponitur. Nec minus, quàm ipsa, infinita est, ut est notum. De quo etiam plura traduntur in tract. de Incarnatione, vbi videri possunt.

Ex hac autem propositione inferitur, tantumdem, quod ad rem attinet, venire censendum de substantiâ aut relatiuâ, aut absolutâ propriâ principij spiritali, atque ad eò communi Patri, & Filio, non item Spiritui sancto ex hypothesi, quod talis substantia detur item in Deo, ut multi etiam opinantur. De quo in tract. de Trinitate.

Vnum hæc obiter, & breuiter aduerto contra Prudentium vbi supra. Ad hoc, ut substantia Dei absoluta (si datur) vnibilis sit immediatè substantiæ creatæ, quin huic vnatur immediatè natura diuina, cum qua realiter est idem, necessarium omnino esse, quod inter talem substantiam, & naturam diuinam detur distinctio virtualis. Nam alioquin de subiecto tam virtualiter, quàm formaliter eodem possent prædicata contradictoria simul verificari, ut sunt vniri, & non vniri immediatè, aut posse, & non posse vniri immediatè. Quod manifestè est impossibile, ut constat ex generali doctrina.

na de distinctione virtuali tradita à nobis in Pharo scient. disp. 13. quæst. 6. Quæ ad rem videri poterit, & applicari. Pariterque est, quod ad rem attinet, philosophandum de substantia principij spiritali (si datur) communi Patri, & Filio.

Propositio 4.

119 Natura diuina perse præcisa ab omni substantiâ nullatenus vniri potest physicè alicui naturæ substantiali creatæ, completæque in ratione naturæ ad componendum aliquod quodpiam tertium.

Hæc propositio primò probatur ex Concilijs, & Patribus non solum definitibus contra Eutychem, vnionem Verbi diuini cum humanitate Christi de facto non in naturâ, sed in hypostasi factam esse; ideoque in Christo post vnionem duas integras naturas permansisse, non vnâ ex duabus resultantem. Sed etiam communiter asserentibus, aut supponentibus, eiusmodi vnionem in naturis, siue naturas diuinam, & humanam per se immediate copulantem impossibilem esse. Videantur testimonia Conciliorum, & Patrum apud Soar. disp. 7. de Incarnat. & apud Vaz. disp. 14.

114 Respondet Bernal vbi supra, vnionem naturæ diuinæ cum humanâ, quam Concilia, & Patres reputant impossibilem, eam dumtaxat esse, per quam ex dictis duabus naturis vna natura resultaret; non item eam, per quam ex duabus naturis vna non fieret, qualem ipse adstruit possibilem. Sed contra primò. Quia Concilia, & Patres absolutè, atque adeo absque limitatione dicta reputant, supponunt vè impossibilem vnionem immediatè necentem naturam diuinam, & creatam; vt locis citatis videri potest. Contra secundò. Quia eo ipso, quod per vnionem physicam natura diuina, & creata immediatè vnentur, vt non possent non resultare ex illis vnâ compositum, atque adeo vna substantia ex duabus composita; ita non possent non resultare vna essentia, atque adeo & vna natura composita ex duabus. Quemadmodum ex duabus substantijs, essentijs, siue naturis corporis, & animæ physicè vnitis resultat vna substantia composita, vna essentia, siue vna natura hominis; & ex duabus substantijs, siue naturis duarum partium aque physicè vnitis resultat vna substantia, siue natura vnus æquæ totalis. Quod enim partes physicè vnite seorsim consideratæ sint substantiæ completæ, aut sint incompletæ, nihil profectò interest ad rem; nam, quantumuis completæ sint, si semel ponantur physicè vniri, vt nequit non resultare ex illis vnâ compositum substantiale; (ex duabus quippe partibus plura, quàm vnâ compositum resultare, impossibile est, vt constat); ita non potest non resultare vna substantia, & vna essentia, atque adeo & vna natura composita. Id quod euidenter apparet ex eo, quod totum ex duabus quibusuis partibus compositum, prout est distinctum ab ipsi partibus distributiue sumptis, nequit non habere essentiam aliquam, vt est notissimum. Sed talis essentia non est multiplex: quia omnis multitudo, siue pluralitas essentiarum reperta in tali toto nullatenus est distincta à partibus distributiue sumptis, à quibus vt sic ipsum totum distinctum est. Igitur talis essentia est prorsus vna. Igitur totum ex quibusuis omnino duabus partibus compositum, vnâ essentiam,

atque adeo & vnâ naturam habere ex ipsis partibus compositam, dicendum est. Essentia siquidem, & natura prorsus sunt idem, quod ad rem attinet. Concluditur ergo, etiamsi Concilia, & Patres tantum negent possibilem vnionem immediatam naturæ diuinæ, & creatæ, per quam ex duabus resultet vna natura, absolutè censendum esse, omnem immediatam talium naturarum vnionem negari possibilem ab ipsis; quandoquidem nulla est excogitabilis, per quam ex talibus duabus naturis non resultaret vna natura.

115 Secundò probatur propositio. Quia, quæ ratione duæ naturæ substantiales completæ in se sunt, eâ ratione inuicibilis interse physicè censendæ sunt. Vnio enim physica extremorum eò videtur ordinari suapte essentiâ, vt alterum per alterum compleatur aliquo modo. Atque adeo, vt duo extrema physicè sint interse inuicibilia, alterum saltem eorum supponi debet incompletum, & complebile per residuum. Et quidem esse possibile multa extrema, quorum alterum non sit alteri physicè inuicibile; sicut possibile sunt multa, quorum alterum non sit physicè productiuum, aut physicè receptiuum alterius; videtur certum: siquidem in eiusmodi extremis nulla cernitur contradictio. Si quæ autem sunt talia, ea maxime, quæ in suo genere completa sunt physicè. Cum igitur natura diuina, & natura substantialis creata completa in ratione naturæ extrema sint completa in suo genere, vt sic vtique censenda sunt physicè inuicibilia interse; atque ita nec de potentia Dei absolutâ censenda sunt posse physicè vniri. Quod si suppositum diuinum, quantumuis completum in se, naturæ substantiali creatæ etiam completæ in ratione naturæ, orbata tamen substantiâ propriâ, inuicibile physicè est; vt de facto fuit vnium suppositum Verbi cum naturâ humanâ Christi Domini. Id sanè propterea est; quia natura substantialis creata orbata propriâ substantiâ, quantumuis completa sit in ratione naturæ, incompleta tamen manet in ratione substantis, atque adeo complebilis per vnionem cum substantiâ alienâ. Quo iure cum substantiâ diuinâ inuicibilis est.

116 Dices. Natura diuina vnita immediatè naturæ creatæ rationali sanctificaret illam, vt modò vnita mediâ personalitate Verbi humanitati Christi Domini illam sanctificat, prout certa, & communis Theologorum sententia fert. Ergo natura creata rationalis complebilis est in ratione sanctæ per naturam diuinam sibi physicè vnitam, aut etiam in ratione honorabilis, in alijsque huiusmodi denominationibus, quas à naturâ diuinâ sic sibi vnita participaret, æquè, ac complebilis est in ratione substantis per aliquam substantiam diuinam. Ergo natura diuina immediatè inuicibilis est naturæ rationali creatæ in ordine ad complendam illam in ratione sanctæ, aut honorabilis, aut adorabilis, &c. æquè, ac substantia diuina eidem naturæ creatæ est inuicibilis immediatè in ordine ad complendam illam in ratione substantis; vt de facto vnita fuit humanitati Christi. Respondeo, naturam substantialem creatam completam in ratione naturæ dumtaxat esse complebilem intra lineam substantiæ per substantiam tanquam per vltimum terminum substantialem sui. Cætera verò complementa intrinseca, quæ ad maiorem sui complementum, & ornamentum subire potest, ad lineam accidentium spectare; formasque proinde accidentales talis substantiæ esse. Et quoniam Deus extra omnem

imperfectionem benè supplere potest munus termini substantialis creaturæ per id, quod etiam est terminus substantialis sui, scilicet munus subsistentiæ creaturæ per subsistentiam propriam: secus verò munus formæ accidentalis creaturæ per id, quod nullà ratione est accidens sui; scilicet munus sanctitatis accidentalis, aut aliorum accidentium creaturæ per propriam naturam. Idcirco, licet Deus possit per subsistentiam propriam naturæ rationali creaturæ immediatè vnitam in ratione subsistentis illam complere; neutiquam tamen potest per propriam naturam eidem immediatè vnitam complere illam in ratione sanctæ, aut honorabilis, aut adorabilis, &c. Cum quo fiat, naturam diuinam in Christo Domino eius naturam humanam sanctificare; quia id non præstat per modum accidentis ipsi immediatè vnitum, ipsamque vt sic completis in ratione sanctæ; (hoc namque per gratiam habitualem præstatur); sed per modum substantiæ siue naturæ communicantis cum illà in eodem supposito. De quo plura in tract. de Incarnat.

Propositio 5.

147 Natura diuina perse præcisâ ab omni subsistentiâ nullatenus vniri potest physicè alicui naturæ substantiali creaturæ, incompletæque in ratione naturæ ad componendum aliquod quodpiam tertium.

Ratio est. Quia omnis substantia incompleta in ratione naturæ eo ipso est tantum completibilis per aliam substantiam incompletam etiam in ratione naturæ. (Eamque aut eiusdem speciei, quo casu ex ambabus tanquam ex partibus integralibus totum aliquod integrale componibile erit; aut diuersæ speciei, quo casu ex ambabus tanquam ex partibus essentialibus erit componibile aliquod totum essentialis iuxta doctrinam vniuersalem de huiusmodi totis, & partibus traditam supra disp. 10. quæst. 2. diuis. 4.) Et consequenter omnis substantia incompleta in ratione naturæ eo ipso est tantum vnibilis physicè, & immediatè alteri substantiæ etiam incompletæ in ratione naturæ; substantiæ verò completæ neutiquam. Nam, si substantia incompleta in ratione naturæ substantiæ completæ esset vnibilis physicè, & immediatè, & esset illa substantia, vt ponitur, & non esset substantia, sed accidens substantiæ completæ. Quod est chymericum. Cum enim omnis substantia completa in ratione naturæ dumtaxat vnibilis sit physicè, & immediatè intra lineam substantiæ cum subsistentiâ tanquam cum suo vltimo termino substantiali; nec possint non ad lineam accidentium eius spectare cetera omnia, si quæ sunt, cum quibus illa physicè, & immediatè vnibilis est, iuxta doctrinam paulò ante indicatam; planè conficitur, si substantia aliqua completa in ratione naturæ cum aliâ quauis substantiâ aliter, quàm cum subsistentiâ, physicè, & immediatè esset vnibilis, fore vtique, vt hæc & esset substantia, vt supponitur, & non esset substantia, sed accidens. Quod implicat contradictionem. Vnde tandem concluditur, substantiam diuinam prout ab omni subsistentiâ præcisam, qualiter in ratione naturæ completissima est, neque vlli alteri substantiæ incompletæ in ratione naturæ vnibilem esse physicè, & immediatè, vt præsens propositio fert; neque vlli alteri completæ, vt

fert propositio præcedens. Ex quo patet, per hoc argumentum ambas propositiones istas probari. Cetera autem argumenta, quibus vtuntur nonnulli ad eas probandas, consultò prætermittuntur, eo quòd inefficacia mihi videntur, nisi ad proposita reducantur. Ex quorum etiam doctrinâ, si quæ in oppositum obijciantur, faciliè quisque diluet.

QVÆSTIO IX.

Verum summa simplicitas sit propria Dei.

PRO intelligentiâ, atque resolutione quæstionis 111 suppono primò, à multis Theologis, & Patribus dici, Deum summè simplicem esse, aut summam simplicitatem habere. Arbitror tamen, non loqui eos præcisè, & formaliter de simplicitate strictè sumptâ pro conceptu excludente ab ente simplici omnem, & solam passiuam compositionem iuxta dicta q. 1. & 7. Quia penes huiusmodi simplicitatem præcisè Deus, loquendo strictè, & formaliter, summè simplex dici non potest. Nam id, loquendo strictè, & formaliter, sonat, habere Deum simplicitatem maximam omnium; & in isto simplicitatis genere nulla maxima omnium est; quia nulla est maior qualibet aliâ, ædum reliquis omnibus. Simplicitas enim ista, cum sit exclusio omnis passiuæ compositionis, ex genere eorum conceptuum est, qui non suscipiunt magis, & minus; nullaque proinde maior aliâ esse potest; quia quæuis excludit omnes eiusmodi compositiones, & nulla potest excludere plures, quàm omnes. Vnde Deus ab illâ non est magis simplex, quàm quodlibet aliud ens simplex, & consequenter neque omnium summè simplex, strictè, & formaliter loquendo. Sicut Deus, loquendo pariter, non est magis ens, quàm quoduis aliud ens; nec magis existens, quàm quoduis aliud existens; nec eius essentia est magis essentia, quàm quæuis alia essentia; eo quòd nisi etiam conceptus sumpti formaliter non suscipiunt magis, & minus, neque vllam quantitatem adhuc metaphysicam habeat. Aliter tamen duobus modis venit Deus dicendus summè simplex. Primò, loquendo materialiter, vt sensus sit, Deum habere simplicitatem cum summâ perfectione (perfectio quippe ex prædicatis est, quæ suscipiunt magis, & minus). Quo sensu dicitur etiam Deus summus, & summum existens, eiusque essentia summa essentia. Secundo, accipiendo simplicitatem latè pro conceptu excludente non solum omnem, sed quamlibet compositionem; eamque non solum passiuam, sed etiam actiuam iuxta dicta quæst. 7. Quo sensu eo simplicius dicitur ens, quò pauciores subit compositiones. Et Deus dicitur summè simplex; quia nullam subit. Igitur Theologi, & Patres commemorati in alterutro horum sensuum censendi sunt loqui, cum dicunt, Deum summè simplicem esse, aut summam simplicitatem habere.

Suppono secundo, communem Scholasticorum, aut etiam Patrum sententiam esse, quòd summa simplicitas ita est Dei propria, vt nulli possit creaturæ communicari. Ita enim ex Scholasticis docent Albert. 1. p. trad. 4. q. 20. mem. 2. & 4. & in 1. dist. 8. art. 24. Aureol. ibid. art. 3. S. Th. ibid. q. 4. art. 1. & q. 5. art. 1. Soar. disp. 33. Mc.